

opinie

Niks mis met neger - voor wie goed leest

Wim Jansen
journalist/schrijver

Patricia Schor, racisme-onderzoeker aan de universiteit van Utrecht, gaat er in haar *Opinie*-bijdrage van afgelopen zaterdag met gestrekt been in. Ze weet het zeker: de voorpublicatie van mijn boek 'De Reus Ontwaakt' over Brazilië (de *Verdieping*, 4 juni) bewijst dat ik een racist ben. Ze kreeg bij het lezen van het woord 'neger' een weinig professioneel waas voor haar ogen en publiceerde een woedende aanval op mij op haar Facebook-pagina.

Die post, die met een paar haatdragende reacties uitgroeide tot een heuse campagne tegen mij, werd een paar dagen later in *Trouw* gepubliceerd (Podium, 7 juni). Toen had wetenschapper Schor al toegegeven dat ze mijn stuk niet goed had gelezen. Die gewraakte passage gaat juist over het debat in Brazilië rondom het gebruik van de term negro. Mijn docente Portugees in de stad Salvador legt daarin uit dat het woord preto (zwarte) daar juist een negatieve context heeft. Precies andersom vergeleken met Nederland dus, en dat leek me een vermeldenswaardige discussie. Op straat worden de twee termen daar overigens door elkaar gebruikt en ik gaf aan dat ik dat daarom in mijn boek ook doe.

Toen ik Schor op die passage wees, was haar reactie: 'Die alinea heb ik gemist'. Om vervolgens, zonder een spoor van excuses en zonder ook maar een bladzijde van mijn boek te hebben gelezen, er een hele reeks aan laster grenzende beschuldigingen aan toe te voegen. Ik heb geen oog voor de Nederlandse koloniale geschiedenis (komt in mijn boek uitgebreid aan de orde, evenals de Portugees), ik spreek de taal niet (al mijn interviews en gesprekken gingen in het Portugees en ik werd 20 minuten lang in het Portugees voor de radio geïnterviewd), ik ben een seksist (weerleggen is niet mogelijk) en - het allerergste - ik ben een 'ouderwetse etnografisch eurocentrist'.

Tja, na zo'n ongefundeerde aanval kan ik alleen maar hopen dat de werkwijze van Patricia Schor niet representatief is voor het wetenschappelijk niveau aan de faculteit Geesteswetenschappen in Utrecht. Maar gezien haar staat van dienst daar, vrees ik het ergste.

'De post van Schor op Facebook groeide uit tot een heuse haatcampagne'

Waarom zou je geen groenten eten uit de stadstuin, vragen de onderzoekers Jan Willem van der Schans en Paul Römken zich af. De kwaliteit van de gewassen is prima.

Jan Willem van der Schans
mede-oprichter Eetbaar Rotterdam, onderzoeker stedelijke voedselvoorziening, LEI-WUR

Paul Römken
onderzoeker bodemkwaliteit, Alterra-WUR

Worteltjes uit je eigen stad? Eet smakelijk!

In haar stuk 'Stadsgroente? Nee liever uit de supermarkt' stelt culinair publiciste Karen Vaneker (*Opinie*, 31 mei) dat het gevaarlijk is voedsel uit stadstuinen of de stadsnatuur te eten. Dat zou vooral komen doordat de lucht en bodem in Nederland op veel plekken zwaar vervuild is. Het is terecht dat ze de bodem- en luchtkwaliteit in Nederland aan de kaak stelt, ofschoon de vervuiling op veel locaties waar stadslandbouw plaatsvindt, meevalt.

Altijd en overal moeten voedselproducenten in sterk geïndustrialiseerde gebieden goed nagaan of de bodem niet te zwaar vervuild is en of luchtverontreiniging niet te veel neerslaat op gewassen. Ook, of zelfs vooral, stadslandbouwers zijn zich hier terdege van bewust: de meest gestelde vragen op bijeenkomsten over voedselteelt in de stad gaan juist hierover. De meeste projecten van enige omvang houden er rekening mee door bijvoorbeeld bodemmonsters te laten analyseren en maatregelen te nemen zoals het opbrengen van schone grond. Alle producten eerst goed wassen is een algemeen geldend en effectief devies, maar dat geldt voor producten uit de gangbare landbouw ook.

Inademen

Belangrijker nog is de vraag of het probleem wel zo groot is als gesuggereerd wordt. Fijnstof is in eerste instantie vooral schadelijk bij inademen. Dat blijft dus, of je nou een tuin hebt of niet. Fijnstof dat via planten ingenomen wordt, gaat via de maag en darmen en niet via de longen,

Alle stadsproducten eerst goed wassen, maar dat geldt ook voor producten uit de gangbare landbouw.

waardoor het grootste negatieve effect op de gezondheid (namelijk invloed op longen) wegvalt.

Resultaten van de door Vaneker aangehaalde Berlijnse studie zijn ten dele aanvechtbaar, omdat alle in de plant gemeten gehalten toegewezen worden aan depositie door verkeer, terwijl een (groot?) deel afkomstig kan zijn van grond (opspatten of opname) en daarom deels afwasbaar is. Dat heeft de auteur van het Berlijnse verhaal ook zelf bevestigd. Bij de aangehaalde Belgische studie is een (groot) deel van de gemeten gehalten aan metalen aantoonbaar afwasbaar. Vaneker bekritiseert verder de

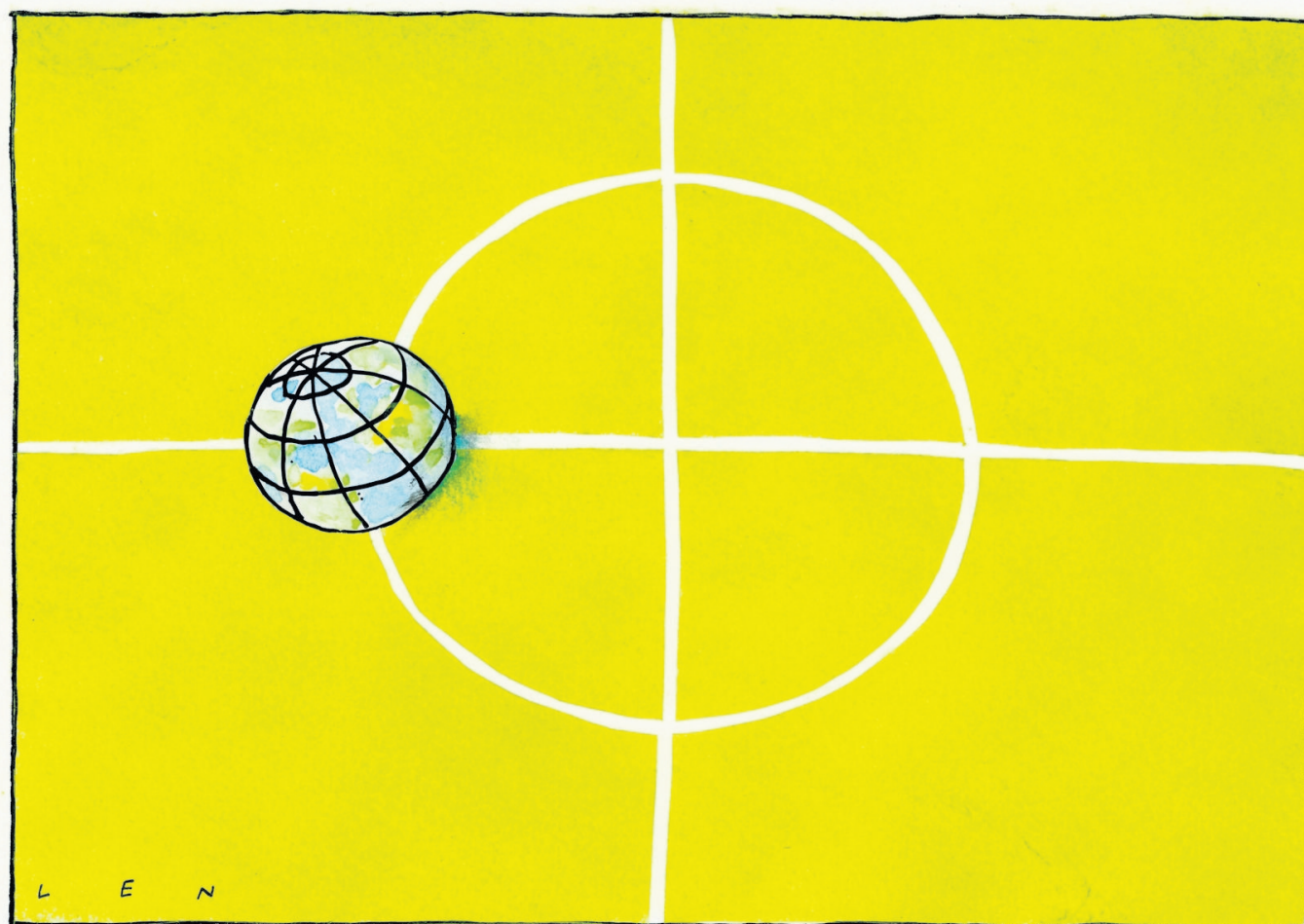
stadslandbouw langs de A10, bovenop een kantoor. Eerste, zeer voorlopige metingen aan gewassen van deze daktuin aan de A10 laten echter eenzelfde beeld zien: ja, er is een effect van verkeer. En nee, dat leidt niet tot 'gevaarlijke' gehalten in groenten voor mensen. Vergelijkbaar onderzoek in moestuincomplexen in stedelijke omgeving (o.a. Leiden en Amsterdam) laat zien dat ondanks (sterk) verhoogde gehalten in de bodem en mogelijk lucht, de gewas-kwaliteit prima is. Dat neemt niet weg dat je dus wel je gezond verstand moet gebruiken, maar dat geldt voor alles wat je doet.

Informeel economie

Het zou inderdaad kunnen dat producten uit gangbare teelten beter gecontroleerd worden op voedselveiligheid dan producten uit stadslandbouw, die in een aantal gevallen immers voortkomt uit de informele economie. Maar zou dit niet een pleidooi moeten zijn voor slimme vormen van beheer en kwaliteitsgaranties in deze opkomende tak van bedrijvigheid, meer dan het uiteten van verdachtmakingen waar feitelijke onderbouwing ontbreekt?

De oproep om dan maar weer supermarktgroenten te kopen, gaat voorbij aan de belangrijkste reden waarom mensen weer zelf voedsel gaan verbouwen. Ze willen grip krijgen op het voedselsysteem. Dit is iets waar supermarkten en levensmiddelenbedrijven nog geen begin van een antwoord op hebben geformuleerd. Dat is iets om echt wakker van te liggen. Worteltjes uit je eigen stad? Eet smakelijk!

len

contact

Redactie
Opinie
Trouw
Postbus 859
1000 AW
Amsterdam
t 020-5629444
opinie@trouw.nl

Opinie is een vrijplaats voor discussie. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 650 woorden, Brieven maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.